

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **A. K.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 2022 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania karnego zakończonego
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 października 2009 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 6 listopada 2008 r., sygn. akt III K (...),

- 1. oddała wniosek,**
- 2. stwierdza, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu,**
- 3. obciąża skazanego A. K. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.**

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

I. „w dniu 27 września 2001 r. w K., działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia A. R., używając broni palnej w postaci pistoletu „C.” model (...) kal. 9 mm, oddał w jego kierunku co najmniej pięć strzałów, na skutek których

nastąpił natychmiastowy zgon A. R., przy czym czyn ten popełnił z zemsty stanowiącej motywację zasługującą na szczególne potępienie, tj. o przestępstwo z art. 148 § 2 pkt 3 i 4 k.k.,

II. w dniu 27 września 2001 r. w K., działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia J. R., używając tej samej, co wyżej opisana, broni palnej, oddał w jego kierunku co najmniej trzy strzały, na skutek których nastąpił zgon J. R., przy czym czyn ten popełnił z zemsty stanowiącej motywację zasługującą na szczególne potępienie, tj. o przestępstwo z art. 148 § 2 pkt 3 i 4 k.k.,

III. w dniu 27 września 2001 r. w K. usiłował pozbawić życia A. R., używając wyżej opisanej broni palnej, oddając w jej kierunku co najmniej siedem strzałów, z których jeden spowodował ranę powierzchniową podbródka, pięć spowodowało rany klatki piersiowej, brzucha i okolicy pachwinowej prawej, w wyniku czego doznała ona obrażeń ciała w postaci zranienia płuca z krwiakiem i odmą opłucną, zranienia jelit, uszkodzenia stawu biodrowego lewego z koniecznością resekcji głowy kości udowej oraz uszkodzenia rdzenia kręgowego z porażeniem kończyn dolnych i niedowładem kończyn górnych, stanowiących chorobę realnie zagrażającą życiu oraz ciężkie kalectwo, zamierzonego celu nie osiągając z uwagi na udzielenie A. R. natychmiastowej pomocy medycznej, przy czym czyn ten popełnił z zemsty stanowiącej motywację zasługującą na szczególne potępienie,

tj. o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 3 i 4 k.k., art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

IV. w dniu 29 stycznia 2001 r. w K., woj. (...), groził J. R. pozbawieniem życia, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k.”.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 27 września 2004 r., sygn. akt III K (...), „I. uznał oskarżonego A. K. winnym popełnienia czynów opisanych w pkt. I, II, III aktu oskarżenia, a stanowiących zbrodnię dwukrotnie z art. 148 § 2 pkt 3 i 4 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 3 i 4 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i przyjmując, że stanowią one ciąg przestępstw określony w art. 91 § 1 k.k., na mocy art. 148 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 14 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. oraz art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę dożywotniego pozbawienia wolności,

zaś na mocy art. 40 § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych na okres 10 lat;

II. uznał oskarżonego A. K. winnym popełnienia czynu zarzuconego w pkt. IV aktu oskarżenia, a stanowiącego występki z art. 190 § 1 k.k. i za to na mocy tego przepisu wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. oraz art. 91 § 1 k.k. w miejsce orzeczonych w pkt. I i II kar pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu A. K. karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności;

IV. na mocy art. 77 § 2 k.k. orzekł, że oskarżony A. K. nie może skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia kary pozbawienia wolności orzeczonej niniejszym wyrokiem wcześniej niż po upływie 35 lat;"

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu apelacji obrońcy, wyrokiem z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. akt II Aka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- przyjął, iż A. K. popełnił przypisane mu w pkt I wyroku czyny w warunkach znacznego ograniczenia zdolności pokierowania postępowaniem, kwalifikację prawną każdego z tych czynów uzupełniając przepisem art. 31 § 2 k.k.,
- zgodnie z art. 4 § 1 k.k. do czynów przypisanych oskarżonemu w I pkt zaskarżonego wyroku zastosował przepis art. 148 § 2 pkt 3 i 4 k.k. w brzmieniu przez kodeks karny z 1997 r.,
- w podstawie prawnej kary łącznej zastąpił przepis art. 86 § 1 k.k. przez art. 88 k.k., w pozostałej zaś części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na skutek kasacji wniesionej przez obrońcę A. K. , Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 31 maja 2007 r., sygn. akt IV KK 85/07, uchylił zaskarżony wyrok i zmieniony nim wyrok Sądu Okręgowego w K. w części dotyczącej orzeczenia o karze, tj. o karze łącznej oraz o karze orzeczonej za czyny opisane w pkt. I, II i III aktu oskarżenia i w tym zakresie sprawę oskarżonego A. K. przekazał Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania, oddalając kasację w pozostałej części.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy – w zakresie kary - Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 6 listopada 2008 r., sygn. akt III K (...), na mocy art. 148 § 2 k.k. w brzmieniu nadanym przez kodeks karny z 1997 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy stosowaniu art. 14 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. oraz art. 91 § 1 k.k., wymierzył

oskarżonemu karę dożywotniego pozbawienia wolności, a na mocy art. 40 § 2 k.k. i art. 43 § 2 k.k. orzekł środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych na 10 lat. Na mocy art. 72 § 2 k.k. Sąd orzekł ponadto, że oskarżony może skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia kary pozbawienia wolności nie wcześniej niż po upływie 35 lat.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 13 października 2009 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że

- w miejsce przepisu art. 148 § 2 pkt 3 i 4 pkt 3 i 4 k.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, zastosowanego w kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu, w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 września 2004 r., sygn. akt III K (...) oraz w miejsce tego przepisu wskazanego jako podstawa prawna kary dożywotniego pozbawienia wolności wymierzonej w pkt 1. zaskarżonego wyroku przyjął art. 148 § 1 k.k., eliminując art. 4 § 1 k.k. z kwalifikacji prawnej tych czynów opisanej w wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 września 2004 r., sygn. akt III K (...), zmienionym w tym zakresie przez wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. akt II AKa (...), oraz tenże przepis z podstawy prawnej wymierzonej oskarżonemu kary w zaskarżonym wyroku,
 - obniżył karę wymierzoną oskarżonemu w pkt 1. zaskarżonego wyroku do 25 lat pozbawienia wolności,
 - uchylił pkt II tego wyroku, orzekając z mocy art. 77 § 2 k.k., że oskarżony nie może skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia wcześniej niż po odbyciu 24 lat kary,
- w pozostałej części utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Od powyższego wyroku kasacje wnieśli obrońca oskarżonego oraz Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok na niekorzyść skazanego. Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 15 września 2010 r., sygn. akt IV KK 108/10, oddalił obie kasacje jako oczywiście bezzasadne.

W dniu 17 stycznia 2021 r. obrońca A. K. wystosował pismo procesowe zawierające:

- wniosek o wznowienie postępowania, na podstawie art. 540 § 3 k.p.k., w związku z treścią wyroku ETPC z dnia 12 kwietnia 2019 r. w sprawie *Chim i Przywieczerski przeciwko Polsce* (skargi nr 36661/07 i 38433/07),
- sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania karnego w związku z nienależytą obsadą sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.).

Wniósł przy tym o:

- wznowienie z urzędu postępowania sądowego w sprawie A. K. o czyn z art. 148 § 1 k.k., sygn. akt III K (...), zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 września 2004 r., zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lipca 2006 r., sygn. akt III AKa (...), uchylonym w części dotyczącej kary wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2007 r., sygn. akt IV KK 85/07, ponownie rozpoznanej w części przez Sąd Okręgowy w K. i zakończonej wyrokiem z dnia 6 listopada 2008 r., sygn. akt III K (...), zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 października 2009 r., sygn. akt II AKa (...),
- uchylenie zapadłych w sprawie orzeczeń,
- przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w całości.

W razie stwierdzenia braku podstaw do wznowienia postępowania z urzędu, wniósł o wznowienie postępowania w tej sprawie na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. i uchylenie zapadłych w niej orzeczeń.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek obrońcy prokurator Prokuratury Krajowej wniosła o jego oddalenie, a także stwierdzenie braku podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie zarówno z perspektywy podstawy przewidzianej w art. 540 § 3 k.p.k., jak i jako sygnalizacja uchybienia o randze bezwzględnej przesłanki odwoławczej.

Podniesione we wniosku kwestie są ze sobą w rzeczywistości powiązane, bo choć na podstawie różnych przepisów proceduralnych, jednak wnioskodawca kwestionuje jeden i ten sam fakt, to jest prawidłowość obsadzenia składów orzekających w pierwszej instancji w sprawie A. K.. Pozwala to odnieść się do

obydwu przesłanek wznowienia – z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. i z art. 540 § 3 k.p.k. - łącznie.

Przede wszystkim lektura akt postępowania potwierdza, że w toku postępowania w sprawach o sygn. akt III K 250/02 (pierwsze rozpoznanie sprawy przez Sąd I instancji) i III K (...) (ponowne rozpoznanie sprawy przez Sąd I instancji) Przewodniczący III Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w K. wydał zarządzenia o odstąpieniu od zasady określonej w ówczynie obowiązującym art. 351 § 1 k.p.k., regulującej sposób przydzielania spraw do referatów poszczególnych sędziów. W obydwa przypadkach, wbrew twierdzeniom skazanego wyrażonym w piśmie stanowiącym uzupełnienie wniosku obrońcy, podstawą odstępstwa od zasady generalnej było znaczne obciążenie referatów sędziów, którzy, zgodnie z kryterium kolejności wpływu spraw, mieliby zostać wyznaczeni do orzekania.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, wśród przyczyn uzasadniających odstępstwo od zachowania zasad w wyznaczaniu sędziego do orzekania w sprawie według kolejności przydziału, znajdują się, między innymi, kwestie kadrowe, obciążenie sędziego obowiązkami służbowymi oraz okoliczności o randze zbliżonej do wymienionej w art. 351 § 1 k.p.k., takie jak np. planowany urlop i wyjazd służbowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2021 r., V KK 322/11). Wskazane - jako podstawa wydania przez Przewodniczącego Wydziału zarządzeń o pominięciu w przydziale sprawy S.S.O. B. P. (zarządzeniem z dnia 26 września 2002 r.) oraz S.S.O. B. G. (zarządzeniem z dnia 19 lipca 2007 r.) - powody w postaci obciążenia referatów sędziów mieściły się więc w granicach pojęcia „innej ważnej przyczyny”, wskazanej w treści art. 351 § 1 k.p.k., uzasadniającej odstępstwo od zasady przydzielania spraw sędziom w kolejności wpływu. Tym samym nie można zasadnie twierdzić, że podczas wyznaczania składów sądów rozpoznających sprawę A. K. w pierwszej instancji, doszło do naruszenia prawa.

Skoro w ogóle nie miało miejsce naruszenie art. 351 § 1 k.p.k., tym bardziej nie ma mowy, by doszło do uchybienia rangi bezwzględnej przesłanki odwoławczej, stanowiącego podstawę do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu. Zresztą, sam fakt wyznaczenia sędziów powołanych do orzekania w sprawie z naruszeniem reguł określonych w przepisach art. 350 § 1 k.p.k. i art. 351 § 1 k.p.k.,

o ile może stanowić względną przyczynę odwoławczą określoną w art. 438 pkt 2 k.p.k., o tyle nie skutkuje nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2021 r., V KK 322/11 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., IV KK 164/11). Stąd przedstawiona we wniosku argumentacja mogłaby być rozważana co najwyżej z perspektywy wystąpienia względnej przesłanki odwoławczej, w powiązaniu z którąś z przesłanek wznowienia postępowania.

Nietrafne jest odwołanie się w tym kontekście przez obrońcę na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. do wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 12 kwietnia 2018 r., w sprawie *Chim i Przywieczerski przeciwko Polsce*, ze względu na różnice stanów faktycznych między tą sprawą a przedmiotowym postępowaniem. W sprawie, do której odnosiło się orzeczenie ETPCZ, zostały naruszone reguły określone w art. 350 § 1 i art. 351 § 1 k.p.k., poprzez wydanie polecenia wyznaczenia sędziego do rozpoznania sprawy przez Przewodniczącego Wydziału po uprzedniej uchwale podjętej w tej materii przez Kolegium Sądu Okręgowego, a także zignorowanie listy sędziów wydziału i wyznaczenia jako członka składu sędziowskiego sędziego, który został „delegowany” z innego wydziału w tym konkretnym celu, bez podawania innych ważnych przyczyn, czego wymagają przepisy.

Trudno porównywać tę sytuację z okolicznościami niniejszej sprawy, w której do ingerencji w kolejność przydzielania sędziów do rozpoznania sprawy doszło na mocy zarządzenia uprawnionego sędziego i na podstawie prawem przewidzianej. Z tego względu treść przedmiotowego orzeczenia ETPCZ nie może stanowić podstawy do wznowienia postępowania przeciwko A. K.. Tylko bowiem w sytuacji tożsamości układu okoliczności faktyczno – prawnych między sprawą, co do której Trybunał wydał orzeczenie, a daną sprawą istnieje możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k., mimo iż to nie jego bezpośrednio dotyczyło rozstrzygnięcie ETPCZ (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14).

Nie znajdując podstaw do wznowienia postępowania na podstawie wniosku obrońcy skazanego, a jednocześnie nie dostrzegając przesłanek wznowienia

postępowania z urzędu, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, o kosztach postępowania rozstrzygając na podstawie art. 639 k.p.k.